

10.
8/12

gezien door:
Minister
A.
D.P.V.

Notulen van de vergadering
gehouden op vrijdag 4 november 1960 in de Trêveszaal,
aangevangen 's morgens om tien uur en 's middags en
's avonds voortgezet

Aanwezig: De minister-president De Quay en de ministers
Van Aartsen, Beerman, Cals (punten 1-14, 19,
27 a en b), Klompé, Korthals, Luns (punten 1-14,
19, 27 a en b), De Pous, Van Rooy, Toxopeus,
Visser en Zijlstra (Afwezig minister Marijnen)

Voorts zijn aanwezig de staatssecretarissen
Van den Berge (punt 22), Bot (punten 1 en 27 a),
Calmeyer (punt 21), Van Houten (punten 1 en 2),
Roolvink (punten 18, 27 h en i), Schmelzer (punten
14, 15 en 27 g), Scholten (punt 22) en Veldkamp
(punten 10 en 11)

Secretaris: J.Middelburg

2. Buitenlands beleid

a. Politieke consultatie van de Zes

Minister Luns deelt mede, dat de ministers van buiten-
landse zaken van de Zes maandag in Parijs buitenlandse politieke
onderwerpen hebben besproken. Sprekers richtlijn voor deze poli-
tieke consultatie was vorig jaar, dat dit geen orgaan is ter be-
handeling van kwesties van de Europese Gemeenschappen. Toen hem
echter tevoren was gebleken, dat de kwesties van de associatie
van de EEG met Israël en met de Afrikaanse landen op de agenda
waren geplaatst en zonder stukken zouden worden besproken, heeft
spreker in de vijf hoofdsteden laten zeggen, dat thans wel de
Europese Commissie diende te worden uitgenodigd. Deze gedachte
is echter op deze bijeenkomst niet aanvaard. Bij de discussie
over de verhouding tussen Oost en West bleek een groot pessimis-
me bij de Fransen te bestaan, vooral door de houding van Amerika
en door het optreden van Chroestsjow in de V.N.. De strijd in
de V.N. is bepaald nog niet door de secretaris-generaal Hammars-
kjöld gewonnen. België zal zich voorbereiden op de discussie o-
ver het kolonialisme. Bij het punt van het kolonialisme is de
Belgische houding tot Kongo besproken. Daarbij deelde minister
Wigny mede, dat het niet gaat om een hulpprogramma van België
voor Kongo, maar om de eis van de terugtrekking van alle Belgen
uit dat gebied, anderzijds wordt in Kongo verlangd, dat ambte-
naren van Belgische nationaliteit terugkeren. In kringen van de
V.N. werd ook wel actie gevoerd om Loemoemba als leider van

Kongo...

Kongo terug te krijgen. Spreker begrijpt het standpunt van Hammarskjöld terzake wel, aangezien bij de V.N. alles gaat om de nieuwe Afrikaanse en Aziatische staten. Intussen heeft wat zich in New-York in de V.N. afspeelt consequenties. Op verzoek van Wigny zal spreker een privé-brief aan Hammarskjöld zenden met betrekking tot het optreden van de V.N. tegenover België inzake Kongo. In de Kamercommissie heeft spreker wel begrip ontmoet voor het standpunt van België. In Parijs heeft bij deze consultatie de Duitse minister Von Brentano zich vrij kras uitgelaten, maar dit is voor hem gemakkelijker, nu Duitsland geen lid is van de V.N..

Minister Zijlstra deelt mede, dat Wigny hem vroeg of het niet goed zou zijn om na afloop van vergaderingen van het ministerscomité vertrouwelijk de beslissingen van de ministerraad uit te wisselen. Minister Luns vreest, dat dan alleen van Nederlandse zijde wordt medegedeeld, wat er besloten is.

2 b. Associatie van de Antillen aan de EEG.

Minister Luns deelt mede, dat Prof. Kymmell in Willemstad met de Antilliaanse regering heeft gesproken over de associatie aan de EEG, waarbij de conclusie was, dat de Antillen zouden kunnen worden geplaatst onder op de lijst, waarop de tijdelijk geassocieerde landen, zoals Togoland en Ivoorkust, staan. Minister Zijlstra is over deze gedachte niet enthousiast. Als Nederland in 1962 in volle vrijheid over de associatie van Togoland, Ivoorkust en eventueel andere onafhankelijk geworden Afrikaanse landen wil kunnen oordelen, zal men dit niet aan de associatie van de Antillen moeten binden. Als Nederland dan voor de Antillen handelspolitieke en financiële faciliteiten vraagt, zou het niet meer vrij staan tegenover faciliteiten, die voor Afrikaanse landen worden gevraagd. Spreker verwacht hiervan een bron van moeilijkheden met de Antillen. Hij stelt voor hierover eerst interdepartementaal overleg te plegen. Minister Luns zegt toe over deze kwestie een notitie aan de ministerraad te zullen zenden.

2 c. Associaties aan de EEG

Minister Luns deelt mede, dat de Griekse minister Averoff gelegenheid heeft gehad in de EEG-raad een uiteenzetting over het Griekse standpunt ten aanzien van de associatie te geven. Daarbij bleek, dat de Europese Commissie had gezegd, dat nog dit jaar een stuk daaromtrent zou worden getekend. Uit een lange uiteenzetting van het lid van de Europese Commissie Rey bleek, dat er nog geen definitieve toezeggingen inzake Griekenland zijn gedaan. Vervolgens is in de EEG-raad het verzoek van Israël inzake associatie aan de orde geweest, waarbij niemand voor deze associatie bleek te zijn. Spreker heeft als

voorzitter...

voorzitter van de EEG-raad de betrokken ambassadeurs van Israël moeten zeggen hun regering dringend advies te geven nu niet te insisteren op associatie. Het is spreker gebleken, dat de Europese Commissie (getuige de dikke rapporten) wel al ver gegaan is met besprekingen met Israël. Bij Italië en misschien ook bij andere EEG-landen zit erachter, dat men geen kwade vrienden met de Arabische landen wil worden.

Minister Zijlstra heeft vernomen, dat de Europese Commissie ten aanzien van de associatie van Turkije nog veel verder is gegaan dan met Israël. Spreker vestigt er nog eens de aandacht op, dat de EEG dit alles niet zal kunnen dragen. Deze landen melden zich aan voor financiële steun, waartegenover zij bereid zijn een handelsovereenkomst te sluiten. De EEG heeft echter haar eigen doelstelling nog lang niet bereikt; met name de landbouwsector is bijzonder moeilijk. Spreker maakt zijn opmerkingen over deze associatie niet in de eerste plaats uit financiële overwegingen, maar uit zorg om het bestaan van de EEG.

Minister De Pous merkt op, dat deze associaties drie aspecten hebben: een handelspolitiek, financieel en politiek aspect. Spreker is het eens met de opvatting, dat het politieke aspect (tegengaan van vervreemding van het Westen) in de NAVO thuis hoort. Ook het financiële aspect zou men in een groter verband dan de EEG kunnen bekijken. Het handelspolitieke aspect behoort echter wel in de EEG, aangezien Griekenland nu eenmaal dicht tegen de tariefmuur van de EEG aan zit. Minister Zijlstra wijst er nog eens op, dat de EEG zijn eigen zaken nog niet eens geregeld heeft. Men zal in de EEG, evenals in de Benelux het geval is geweest, nog een aantal crises door moeten maken.

Minister Luns merkt op, dat de kwestie van de associatie met Afrikaanse landen voorlopig geregeld is, zodat dit pas over een jaar of langer weer aan de orde komt. Wat het politieke aspect van de associatie met Griekenland betreft weigert spreker te doen alsof de EEG gelijk aan Europa of de Westerse wereld is.

2 d. Bijeenkomst van regeringsleiders van de Zes

Minister Luns verwacht, dat men moeilijkheden zal krijgen met de institutionalisering van de bijeenkomst van de regeringsleiders van de Zes, die begin december zal plaatsvinden.

2 e. Duitse spionagezaak

Minister Luns wijst op de bedenkelijke spionagezaak, die in de Duitse Bondsrepubliek aan het licht is gekomen. Enerzijds is de Duitse defensiecommissie uit het parlement te omvangrijk, anderzijds is het verstrekken van militaire geheimen aan een parlamentscommissie gevaarlijk.